

SEVERSKÁ DRAMATIKA

Ludvig Holberg, Bjørnstjerne Bjørnson, Henrik Ibsen,
August Strindberg

Ludvig Holberg (1684–1754)

- kritické hry o aktuálních problémech
- autor charakterových komedií
- *Jeppe z Hůrky/Vršku/Kopečku* (1722)
 - Stavovské divadlo, 1965, r. Jarolím Pleskot, hl. r. Rudolf Hrušínský
 - www.ceskatelevize.cz/porady/10245719005-jeppe-z-vrsku/20954215683

„Moderní průlom“ ve Skandinávii

- doba realismu a naturalismu
- Georg Brandes (1842-1927) – Dán, literární kritik a esejista,
 - 1871 – přednášky na Kodaňské univerzitě o soudobé evropské literatuře:
 - „Det, at en Literatur i vore Dage lever, viser sig i, at den sætter Problemer under Debat“

„Literatura má předkládat problémy k diskuzi.“

- vychází z: Ludwig Feuerbach, Charles Darwin, August Comte, John Stuart Mill (Poddanství žen, 1869)
- vliv mj. na Henrika Ibsena a Augusta Strindberga (*Červený pokoj*, 1879)

NORSKO V 19. STOLETÍ

1380 Vstup do personální unie s Dánskem

1814 Vstup do personální unie se Švédskem

1905 Vyhlášení nezávislosti

Ivar Aasen (1813–1896) – obrození norštiny:

landsmål (dnes *nynorsk*) x *bokmål*

1885: *landsmål* uznán jako druhý úřední jazyk

BJØRNSTJERNE BJØRNSON (1832-1910)

- držitel Nobelovy ceny 1903
- povídka Synnøve ze Slunečného návrší (1857), sbírka Selské povídky (1873)
- dramata:
Král Sigurd (1862),
Redaktor (1875),
Rukavička (1883)
- Ano, milujeme tuto zemi (1859)

HENRIK IBSEN (1828–1906)

- počátky kariéry spjaté s bergenským Norským divadlem, pak působil v Christianii
- Ibsenovo novátorství:
 - 1) aktuální témata
 - 2) boj pohlaví – viz Edward Albee, Strindberg, Lars Norén
 - 3) analytická technika:
„předtextová historie je zpřítomněna v dialogu postav“

HRY

- PEER GYNT (1867)
 - hudba: Edvard Grieg
 - prototyp norské národní povahy
 - romantismus x existencialismus (4. dějství)
- NORA/DOMEČEK PRO PANENKY/DOMOV LOUTEK (*Et Dukkehjem*, 1879)
 - realistické drama, nízký počet postav (Nora + Thorvald Helmerovi, Kristina Lind, Nils Krogstad,...)
- další: DIVOKÁ KACHNA (1884), ROSMERSHOLM (1886), HEDDA GABLEROVÁ (1890)...

AUGUST STRINDBERG (1849–1912)

- 1879 – Červený pokoj (*Röda rummet*) – první švédský román
- ovlivnil symbolisty, německé expresionisty, impresionisty a absurdní divadlo 20. století
- znaky: autopsie, proměna dialogů, subjektivita
- trojice naturalistických dramát: Otec, Slečna Julie, Věřitelé
- OTEC (1887) – „moderní tragédie“, boj mezi manželi, manipulace
- SLEČNA JULIE (1888) – aristokratka Julie x sluha Jean, třídní nerovnost

- po krizi inferno v 90. letech: subjektivní drama („drama jako sled výjevů“)
- HRA SNŮ (1901) – symbolistní, expresionistická
- další: TANEC SMRTI I-II (1900), SONÁTA DUCHŮ/SONÁTA PŘÍŠER/STRAŠIDELNÁ SONÁTA (*Spöksonaten*, 1907) – komorní drama, ERIK XIV. – historické
- <https://www.youtube.com/watch?v=ASFsdP9CmV>
Y
- televizní zpracování Hry snů (r. Ingmar Bergman): 38:45 – cca 45:10